

.ncbiות תלונות הציבור על שופטים

לשכת הנציב אורי שדה
שופט בית המשפט העליון (בדימוס)

א' סין, תש"פ
24 מאי, 2020
מספרנו: 0/40/עלין
איש-סוד-למכוחב בלבד

- המתלוננים:
1. בצלמו, זכויות אדם ברוח יהודית, ע"י מר שי גליק, מנכ"ל
  2. החנוצה למשילות ודמוקרטיה, ע"י מר דני סימן, מנהל פעילות
  3. נב' אילנה ספורטה חניה

הגילן: כב' השופט חנן מלצר, משנה לנשיאות בית המשפט העליון

בעניין: תלונה שהתקבלו בלשכתנו ביום 21.1.20

החלטה

תמצית התלונה

1. ביום 20.1.20, נערך בפקולטה למשפטים באוניברסיטה בר-אילן כנס בנושא "דין בחירות בעידן הדיגיטלי". כב' השופט חנן מלצר, המשנה לנשיאות בית המשפט העליון ועו"ד ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 וה-22, השמיע את הרצאה המרכזית של הכנס. הרצאותו של השופט וכן קטע משיח שאלות ותשובות שהתנהל לאחריה בין עוזר שחר בן מאיר (להלן: עורך הדין) ובין השופט, הוקלטו ושודרו בתחנת גלי צה"ל, והינם מושא לתלונות אלה שהוגשו עליו, שכירורן אוחז (להלן: התלונה או התלונות).

2. במסגרת בירורן של התלונות, התקבל מתחנת השידור הקובי הרכבתני וلهלן יובא חמלול שני הקטעים הרכבתניים מהם ממו לטלונות:

• קטע ראשון, מדעת 30:29-03:28 של הקובץ:

השופט מלצר: "עכשין אני אגיע להביא בפניכם מספר החלטות בתחום שלנו ואחר-כך לצד העיוני. אז ההחלטה הראשונה זה מה שנקרה חביב' 8/2/8 שזה עו"ד שחר בן מאיר (הערא מהקהל: הוא מקבל פרס נובל) אז רק דקה, בהודמנות הוו אני רוצה להגיד לכם,

לעו"ד שחר בן מאיר שמניעה לו בוחלת הוקמה על הפעולות שלו במערכות הבחירה הוו אמי מוד הערכתי את זה, היו הרכה ... איך אומרים לפעמים הוא קצת מגדים (צחוק בקהל), אבל בסה"כ מהו שהוא מגדים, או אחת מהשתים, או שאני רומז לו שיחזור בו מהעתירה או שאם הרמו לא נקלט והעתרה אין לה מקום אז אני דחיתי את העתרה. אבל היהת לו תרומה מאוד חשובה לדיני הבחירה בעידן הנוכחי ואני שמח שאתה פה ואני אומר לכם שמדובר לו אה ... איך אומרים מגע ... אתה יכולים למחוא לו כפיהם גם (הקהל מוחא כפיהם), כי זה מגע לו".

• קטע שני, בדקוות 13:00-14:58 של הקבוצה:

השופט מלצר: "אני רוצה בכל אופן לחתם לכם את ההודמות לשאלות שלא אוכל לענות עליהם (צחוק בקהל).

עו"ד בן מאיר: אני רוצה רגע, אם אפשר, הערכה קטנה, בעצם חלק מהאשמה על ההחלטה שלך ב-20/8 (צ"ל 8/21) היא מוטלת עלייך. אפילו בלי שאתה יודע (השופט מלצר: כן), וזה מתקשר גם לפיק ניוז. אני הגשתי לך עתידה, ב-21/3, בקשר לחשדיך של בنت במשוד החינוך, זה היה עוד לפני חוקת הבחירה ישבנו שם במקלט למיטה בכלל (השופט מלצר: נכון), עוד לא היה בחירות, ושהה הטענה של מחלוקת בג'ים הייתה שגם אם החשדיך הוא שקר וזה לא הופך אותו להיות לטעמולה, ואתה לא קיבלת את הטענה הזאת. במהלך הדיוונים שרבינו, עוד פעם הינו ... עוד לא הוכרזו בחירות, אתה אומר לנו במקרה של פיק ניוז כי זה היה התקיק של 21/3 זה היה פיק ניוז בשידור של משרד ממשרד ממשפט. ואז אני חזר מהדין, אפילו לפני שנתי החלטה, אני חזר מהדין הראשון ורוצה לטפל בכל הנושא של פיסבוקacus: ית�emu השופט מלצר ורוצה לטפל בכל הנושא של פיסבוק בבחירה, אנחנו נזכיר עתירות בעניין הזה. אז בעצם חלק מזה אתה הומנתם בלי שאתה יודע (צחוק בקהל).

השופט מלצר: טוב, הטעות היה רק זה שבלי שאתה יודע (צחוק וכפיהם בקהל)".

3. עיקנון של החולנות בטודניות המתלוננים לפיה במהלך הרצאתו הביע השופט את הערכתו והוקרטו לפעולותיו של עורך הדין, במיוחד במערכות הבחירה, ואף ביקש מהקהל למחוא לו כף.

4. לדידם של המתלוננים, לאור פרשיות רבות בהן, לדבריהם, נכרכו לאחרונה שופטים, וכחן "פרשת עו"ד אפי גנוה", אין זה ראוי שהשופט יבקש למחוא כפיהם לעורך דין בכלל ובפרט לעורך דין אשר לדעתם הינו מזוהה עם "צד השמאלי קיצוני של המפה הפוליטית". לדבריהם, השופט עצמו "זהה איש מפלגת העבודה" (כוונתם הינה, ככל הנראה, בין היתר לכך כי השופט יציג כעורך דין לפני שנים רבות את מפלגת העבודה – א.ש.), ובנסיבות אלה היה עליו "על אחת

כמו וכמה להיזהר מזיהוי פוליטי". המתלוננים מוסיפים וטוענים, כי אף שופט לא היה מבקש למחoa בפיהם דורך משל לעוזד איתמר בן גביר, הידוע לדבריהם כחלק מהפלג הימני קיצוני, על אף שgem הוא הגיש עתירות רכבות.

5. בתלונות אף מצוטטות אמירות של השופט המרמזות, לדעת המתלוננים, על אפשרות של "הומנת" עתירות מצדיו ואף על אפשרות של שיתוף פעולה בין עורך הדין. על כך כותבים המתלוננים, כי "עם כל הכבוד בהם"ש וודאי לא בג"ץ אינו מסעדה. זה לא המקומות להזמין עתירות".

6. המתלוננים ממשיכים ומפנים לדברי השופט מהם משחמע, כי "עו"ד שחור בן מאיר לפעמים באמת הנגידים אבל או הוא לא נתן לו הוצאות הוא פשוט רמו לו למשוך את העתירה", דהיינו, מוסיפים המתלוננים, "עו"ד שחור בן מאיר הגיש עתירות סרק אשר בוכו כסף, זמן ועוגמת נשך רבה למאות אנשים ומשדרי ממשלה, אבל בגלל שהוא (השופט – א.ש.) העירך את עו"ד שחור הוא יותר לו ולא נתן לו הוצאות משפט".

7. לדעת המתלוננים, באמירותיו ובהתבטאותיו נשוא התלונות הפר השופט את הוראת של סעיף 12(ב) לכללי האתיקה לשופטים, התשס"ז-2007 (להלן: "כללי האתיקה"), הקובע, כי "שומה על שופט לשומר על חוזה ניטרלית במהלך הדיון ולהימנע מליצור בחתנותגו או בדבריו יסוד לחשש ממשי למשוא פנים". מתබל הרושם, לדבריהם, כי עורך הדין הבין את רמזיו של השופט באשר לנושאים ולדעתות המעניניות אותו, כשהשופט אף מאשר את הבנתו של עורך הדין את הדברים בדיעד, כך לדברי המתלוננים.

8. לדעת המתלוננים, השופט הפר, "באופן ישיר או בעקיפין", כללים נוספים של כללי האתיקה ובಹם:

סעיף 2(א): "... שופט ינוגד דרכו על פי הדין ובהתאם לכללים אלה וישווה נגד עניין כל העת את הצורך לקיים את אמון הציבור ברשות השופטת".

סעיף 2(ב): "שופט יראה כמו שהפר כלל מכללי האתיקה לשופטים באופן המאפשר הגשת קובלנה לביה הדין המשמעתי לשופטים, אם התנהגותו בניגוד לכללים אלו כרדי החוננות של שופט שלא כהלה במלוא תפיקדו או כדי התנהגות שאינה הולמת את מעמדו של שופט בישראל".

סעיף 18: "שופט ימנע מהביע בפורمي דעה בעניין שאינו משפטי עיקרו והשני בחלוקת ציבורית".

סעיף 20(ב)(1): "לא יעשה שופט שימוש במעמדו כשופט לקידום עניין שלו או של אחר".

סעיף 29: "שופט רשאי להרצות מדי פעם בפעם במסגרת גוף שאינו מסחרי, אלא צורך בהיתר לפי סעיף 11 לחוק-יסוד: השפיטה. בשותו כן ינוג שופט במידת הנסיבות הרואייה המתחייבת ממעמדו, תוך שמירה על גישה מאוזנת והימנעות מנימה פולמוסית או מהבעת דעתה בעניין שאינו משפטי עיקרו והשני בחלוקת ציבורית".

عقب הפרות אלו של כללי האתיקה גורם השופט – לטענת המתלוננים – לפגיעה קשה באמון הציבור במערכת המשפט, ומהוקף תפקידו כיר"ר ועדת הבחירות אף פגעה לטעםם בטוחה הבהירות. המתלוננים מוסיפים עוד, כי "התנהלות זו של הנילון אינה עולה בקנה אחד עם המצופה מעובד ציבורו בכלל, ומבטל תפקיד שיפוטי בפרט. על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בשופט בבית המשפט העליון".

9. בסיכום טענותיהם מבקשים המתלוננים, כי תבוצע בדיקה מעמיקה של טענותיהם וכי השופט ינוף באופן פומבי. בן הם סכורים, כי יש לאסור עליו לשכת בדיון בחיקם בהם מופיע עורך הדין, או לפחות להורות לו לפתח בגלוי נאות בדבר יחסו לעורך הדין, כך שיתאפשר לצד השני לאותו תיק להגיש בקשה לפסילתתו של השופט מלשכת בדיון באותו הילך.

10. על טענה נוספת זו חוזר המתلونן 1 בתולנה נוטפת שהגישי על השופט (מספרנו 185/20). באונה תלונה הפנה המתلونן 1 את תשומת הלב לכך שהשופט ישב בדיון בעתרות חדשות נוטפות שהוגשו לבית המשפט העליון על ידי עורך הדין, ללא שנקט ב"גilio נאות" בו הוא לדעת המתلونן מחויב. על כך עיר, כבר עתה, כי טענת הצדך ב"גilio נאות" אינה, בנסיבות העניין, אלא טענה סרק, שמצוותי לדוחה.

11. המתلونן 1 אף מצא להזכיר לעיוני כתבה פרי עטו של העיתונאי קלמן ליבסקי, שראתה אור בעיתון מעריב ביום 20.1.24. בכתבה נכתב, בין היתר:

"קוראי הטור הזה זוכרים בוודאי את סיפורם של יותר מאשר חברי ועובדות קלפי מהליך, שעיר עדויותיהם נמסרו לשופט מלבד אחרי הבהירות וככלו טענות קשות לזרופים ולרמאיות, ודבר לא נעשה בקשר זהה. אבל לגבי הקלפיות בכיסו סמייע, שכחן קיבל הליכוד קולות רבים, דוקא דרש מלבד מהמשטרה לחזור במהירות".

תגובת השופט

12. השופט התיחס לטענות המתלוננים בתגובה ראשונה מיום 20.12.20, ובפתח דבריו הוא הביע את עמדתו, כי דין תלונות שלא להתרור לגוף אלא להידוח על הסעיף מחייב עילות סף שונות.

13. לדעת השופט, תלונות שהוגשו נגדו אין עומדות בתנאים להגשת תלונה לנציב לפי סעיף 14(א)(1) לחוק נציב תלונות הציבור על שופטים, חס"ב-2002 (להלן: החוק), המאפשר הגשת תלונה על ידי כל אדם הרואה עצמו נפגע בשל התנהגו של שופט במסגרת מילוי תפקידו כשופט לרבות בדרך ניהול המשפט על ידו, או מי שהוא אדם הסמיך לכך. לדברי

השופט, הטענות מוחבസות על הקלהה של קטיעי דברים קצרים מתחום הרזאה בת כושא אשר הוא נשא, במסגרת הכנס אליו הוזמן, בו דנו, בין היתר, בהחלטות תקידיות שהתקבלו בנסיבות הבחירה, בהן הוא כיהן בראש ועדת הבחירה המרכזית. משכך, לרעת השופט, יש לדוחות התלונות על הסף, מכוח סעיפים 17(1) ו-19(א) ל查明, לאחר שאינן עוסקות בשאלת התנהגותו כשופט בעת מיולי תפקירו ואף לא בדרך ניהול המשפט על ידו. השופט מוסיף עוד, כי התלונות הוגשו בעקבות הטעبات אויהתיו בנסיבות שנשא בכנס אקדמי, בו יש, למעשה, להגנש אחריו מאשר בדרך ההתנסחות המקובלת בכיה המשפט, זאת על מנת שככל המשתתפים והמאזינים יבינו את שנאמר. עוד הטיעם השופט, כי עיקרן של התלונות נוגע לפעילותו כיויר ועדת הבחירה המרכזית ולכן, כל תלונה העוסקת בהתנהלותו בתפקיד זה מסורה, לרעת השופט, לסמכתה הבלעדית של ועדת הבחירה המרכזית, מכוח סעיף 137 לחוק הבחירה לשנת 1969. טעם נוסף שלא לבורר את התלונות נערץ, לטעם של השופט, בהיותן קנדראניות או טורדרניות, כאמור בסעיף 17(2) לחוק. כך, למשל, החיחס השופט לתלונתה של המחלונת 3 אשר לדעתו "איינה מגלה גם כל עילה על פניה, שכן כל כולה מתמצית בשאלת: איפה טוהר הבחירה? הא ותו לא".

4. בפתח תגובתו לגוףן של הטענות המועלות נגדו מסר השופט, כי הקטע הראשון עליו מבוטשות התלונות הינו "חלק, כוונתקשט של הרזאה כולה", וכי קטע זה בא לאחר שהוא הבחן כי בקהל מצוי עורך הדין. הקטע השני, כן לדבריו השופט, "נאמר בבדיחותא", בעקבות העודה של עורך הדין בנסיבות דין שהתחفتה בשלב השאלות והתשיבות.

5. השופט מצא לצרף לחגובתו תמלילי שתי תגובות של מי שנכח בכנס ונטלו בו חלק – דין הפקולטה למשפטים באוניברסיטה בר-אילן, פרופ' אורון פרו, ועו"ד תומר נאור מהתנוועה לaicות השלטון. לדבריו השופט, שניים אלה ראו לנכון לפנות לחתנת גלי צה"ל מיזומתם, כדי לנסתות ולהעמיד דברים על מכונם, תוך שהם מציינים, כי הקטעים ששודרו בדבריו של השופט הוצאו מהקשרם.

6. פרופ' פרץ אמר, בתמליל שצורך לתגובה השופט, כי דבריו השופט הוצאו מהקשרם וכי מה שעומד כנראה מאחוריו הטענה שרבריו עورو, אינם מנוטק ממניעים פוליטיים, וציין כי את דבריו השופט יש לשים, לטעמו, בקונטקט של הכנס. כן הוסיף עו"ד פרץ, כי אם יבדקו העתירות שהוגשו לפני הבחירה הקודמות לכנסת יימצא, כי חלון הוגש על ידי גופי ימין. הפרטומים על אודות דבריו השופט הינם, לדעתו, נסיון לשוב ולנגן את בית המשפט העליון.

7. עו"ד נאור מצא לנכון לומר, בתמליל שצורך לתגובה השופט, כי הטענה שעתירות מסוימות "הוזמנו" הינה "זהותה", כלשונו. לטעמו, היה לפרטום הדברים מניע פוליטי, כאשר גם

הטענה לפיה השופט היה פעיל במלג'ת העבودה צזה לאחר שתנועת היליכוד לא אהבה פסיקה שניתגה על ידי השופט.

18. בהמשך תגобתו התייחס השופט לטענה, כי הוא "הominator" עתירות מטעם עורך הדין, ומסר כי הכוונה היא, ככל הנראה, לדברים שנאמדו במסגרת הדיון בתב"כ 21/8 שעוניינו בהחלת דין חעומלה הבחירה על הרשות החברותית. במהלך הדיון שהתקהל בפניו באותו תיק, כך הבהיר השופט, הוא אמר לעוזרים שם (עורכי הדין שחר בן-מאיר ויצחק אכירים), כי עתירתם נראית עיונית, שכן הם לא הציגו אף מקרה קונקרטי להמחשת הנטען בעתרתם. מכאן הם הבינו, כך מניה השופט, שלא דוגמא ממשית – עתירתם עללה להיזהוו. לאחר הדיון, מוסיף ומצין השופט, נדרשו השלמות מסוימת מצדדים לעתירה ובתקופה זו אף חלו התפתחויות שונות, המתוארכות בפסקאות 46-50 להחלטה, אשר סיימו, לדעת העוזרים, את העותרים, אותה דוגמא ממשית נדרשת. לשם כך, הגיעו העוזרים בקשה לציירוף ראיות חדשות שהתקבלה, לאחר קבלת תגובות מיתר הצדדים. על רקע השחלשות עניינים זו התנהלו, לדברי השופט, בבריותה, חילופי הדברים בין עורך הדין, בחלק השאלה והתשוכות שכוכב.

19. השופט מוסיף וכותב בעניין זה, לצורך ההשווה בלבד, כי במיוחד במשפט החקתי, ולעתים גם בענפי משפט אחרים, נודג בית המשפט, לפרק, להעיר לצדדים כי יש באפשרות לתקן את עתירות; לנוגג אחרת מכפי שפعلו; או לנקט בהליך אחר (הנכון יותר) בעתיד. לדעת השופט, אין בדבר כל פג, והוא מקובל במשפט הציבורי בארץ ובעולם, מה גם שלדבריו "תיקון" כאמור אינו מבטיח, כי "המתקן" יזכה בהכרח בדי.

20. אשר לטענה, כי לא היה מקום לשבח את עורך הדין, המזוהה פוליטית, לדעת המחלוננים, ידוע וכי שmagis עתירות רבות – מסר השופט, כי המחמה לעורך דין ניתנה לאחר שהוא ראה אותו בין הנוכחים בכנס, אשר התקיים בחודשים לאחר מערכת הבחירות ולא בעת הדיונים בעתרותו של עורך הדין. המחמה ניתנה על רגע תפישתו של השופט, אשר מקובלת במשפט הציבורי בעולם המערבי והדמוקרטי כולם, כי יש חשיבות ותורמה לעורכי דין הפעלים בתחום המשפט החקתי ומהנהלי-חברתי (לענין זה הפנה השופט למקורות הכאים: נתע זיו "עריכת דין לשינוי חברתי בישראל – מבט לעתיד לאחר שני עשרי פעילות" מעשי משפט א 19 (2008); אפי מיכאל "הუתור הציבורי ובית המשפט" מעשי משפט ב 163 (2010)).

21. השופט הוסיף עוד כי, לMITTED זכרונו, במהלך הרצאתו בכנס הוא אף ציין לטובה את תרומתם של נציגי פורום קהלה; נציגי המכון הישראלי לדמוקרטיה; והחגשה לאיכות השלטון, לדיוונים שהתקיימו בפניו בוועדת הבחירה בסוגיית המצלמות, כך שלדברי השופט, הוא לא חתמי רק לעורך דין. מעורר לכך, מוסיף וכותב השופט, כי בנגד להנחה העולה מהתלונות,

הוא ראה לשבח גם את תרומתו של עוזיד איתמר בן-גביר כהנחת עתירותיו הרבות, למשפט הציבורי הישראלי.

22. אשר לטענה, כי הוא לא חייב את עורך הדין בהוצאות, אלא רק ייעץ לו לחזור בו מעתרות שלא היה להן מקום – מסר השופט כי, לעיתים, גם בתפקידו כיו"ר ועדת הבחירות המרכזית, הוא יצא לעורך הדין כמו גם לעוחרים אחרים, לחזור בהם מעתרות שנראו לו חסרות סיכוי, ובכך חסך התדריגיות מיותרת ואפשר לעצמו ולמשיכים באותן עתירות להתמקד בנוסאים אחרים שצצו במערכת הבחירות ובמטלוותיה הרבות. במקומות שהייתה היינוט לכך, כך מוסיף ומציע השופט, הוא נהג לדוב, כאמור, לפטור את העותרים מהוצאות, אולי גם לכך היו חריגים, כפי שנעשה עם עורך הדין, בהחלטתו בתכ"כ 17/21. יתר על כן, בוגז לבטען בתלונות, כאשר העותרים לא נענו להצעותיו לחזור בהם מעתרות, שנראו לו כבלתי מוצדקות מלבילה, או כאשר העתירות נדחו לגופן – הוא מצא לחיב, לא אחת, את העותרים בהוצאות. השופט הפנה, בהקשר לעתירותו של עורך הדין, להחלטתו בתכ"כ 1/22.

23. השופט הטיעם, כי בוגז למשתמע מהתלונות, כאילו רק עורך דין זכה בהוצאות, הרי שהוא זיכה בהוצאות, לעיתים קרובות, גם עותרים אחרים, ובכלל זה גם רישומות מכל קצוי הקשת הפליטית. כמו כן, במהלך מערכת הבחירות לכנסת ה-21 וה-22, למיון בדיקתו של השופט, הגיע עורך דין 16 עתירות רשות – מהן 5 נדחו, 7 נמקו, 2 נתקבלו חלקית ו-2 נתקבלו. נתונם אלה מלבדם, לדברי השופט, כי התלונות שהועלו נגדו בתלונות שכוכחות, הין חסרי יסוד.

24. זאת ועוד. לדברי השופט, בישיבות הסיום של נשיאות ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22 ושל מליאת הוועדה, ראו הדוברים השונים מכל המפלגות, לציין את הנימיטליות שהפגין ואית ההגינות הרבה שהוא נהג עם כולם, הן בדיבורים בעתיות והן בניהול האדמיניסטרטיבי של הוועדה. זאת, על אף האתגרים הרבים והחזרים שניצבו בפניהם בשתי מערכות הבחירות לכנסת ה-21 וה-22, ועל רקע היריבות הקשה שליוותה את ההתחממות.

25. אשר לטענה, כי הוא הפר הוודאות שונות מכללי האתיקה, מסר השופט, כי מעבר לכך שלדעתו השגות בהקשר זה באות, בנסיבות העניין, בוגדר הנושאים שהנציב אינו אמר לבורם, הרי שלדבריו, טענות אלה הוגנו באופן כללי וסתמי, והחשיבות שניתנו על ידו לנוגם של דברים – ישימות אף כאן. ממילא יובן, לדעתו, כי הוא לא חרג מהוראות הכללים ולא לא מהפרשנות שניתנה להם בהחלטה של ועדות האתיקה לתקופותיהן.

26. השופט התייחס בתגובתו גם לכתבתו של מר ליבסקייד ב亞מרו, כי באותו מכתב שלח כיו"ר ועדת הבחירה המרכזית לכנסת ה-21 אל היועץ המשפטי לממשלה ואל מ"מ המפכ"ל, בהקשר זה, מיד לאחר הבחירה לכנסת ה-21, נכללו טענות, הן לגבי הקלפיות בכיסרא וסמי"ע והן אלו שהוועלו ע"י נציגי הליכוד, והכל בצירוף נספות של תלונותיהם והתיעוד הרלבנטי. השופט לא הסתפק בכך, אלא הוא חזר ופנה למכתבם הנ"ל וביקש כי ידרשו וירוח על חקירות כל התלונות במהלך האפשרית.

27. השופט הוסיף עוד, כי באותה כתבה לא ציין, כי לצד העתירות, בהן זכה עורך הדין בהזאות, הוטלו עליו הטענות בגין עתירות שהוגשו על ידו ואשר נדחו, זאת בסדרי גודל של אלפי שקלים. אשר ל"תחקיר הבוטים", שנזכר בכתבה, הרושמתה, לדברי השופט, העובדה הפשטה שהעתירה נגד רשותת הליכוד שם נדחתה (תב"כ 52/21). אשר לעורו של עוז הלוי, הנזכר בכתבה, מבקש השופט שלא להניב, שכן העורו בנושא זה תלוי עדין ועומד בבית המשפט המתוון בירושלים, כשהוא (השופט) משיב לעורו (עמ"ג 19-05-05-3136). השופט הדגיש, כי בכתבה מובאות בעיקר טענותיו של עוז הלויומי שמייצגו בעורו האמור.

28. לאחר הדברים האלה, שבתי וניתי לשופט, באשר לאמור בסעיף 21 לעיל, וצינתי כי לא נמצאה בampled התייחסות לגורמים אחרים פרט לעורך הדין, זולת קטע המופיע בדוקות

: 32:00-33:00

השופט מלצר: "מה עשה עוז'ד שחזור בן מאיר, הוא הגיש מיד עתירה שאני אייש את דוח'ה ביני'ש כלפי חקיקה, אוקי, זו הייתה העתירה המקורית והצטרכו להה גם, כמובן בבקשתו תגבות מכל נציגי המפלגות והצטרכו גם כל מיINI-S'GO, יידי בית המשפט, קודם דבר על שני גופים עיקריים או אני אזכיר את המכון הישראלי לדמוקרטיה וד"ר אלטשולר, או הגישו בקשה להצטרכות וכן הלאה, והתחלה לשמעו טיעונים אבל תבינו שהייתם בעיה שלא היה שום דבר קונקרטי עם כל הבוד לעצמי ובכלל לשפיטה ברגע שהליך תקיקה לא מתקדם אני לא יכול לעשות תקיקה שיפוטית ולישם את דוח'ה ביני'ש".

הבאתי לחושות ליבו של השופט, כי מלבד קטע זה לא מצאתי, כאמור, התייחסות נוספת מצדו למי מבין הגופים אותם מנה בסעיף 21 לעיל, וכי בחיפוש באינטרנט של הרצאות נוספות שנחנן בעניין מערכת הבחירה לכנסת, לא נמצא דבריהם שאמր לגבי תרומתו של עוז'ד איתמר בן גביר. כמו כן, העכברתי לשופט את קובץ השמע המלא שהתקבל מתחנת גלי צה"ל ואפשרתי לו להשלים את תגובתו לתלונות, ככל שימצא לנכון.

29. השופט הגיע לפניתי הנוסף ביום 20.3.29 וצין, באשר לקטע הראשון ב��וץ החמליל, כי מדובר בקטע חלק, בקונטקט של הרצאה כולה. בהמשך הרצאה, דרך

ה-44:54, הוא התייחס לשתי עתירות נוספות של עורך הדין, בהן החליט לדוחות את עתירותיו (חכ"כ 21/17 ו-חכ"כ 33/22). בעתריה הראשונה, הוא אף הטיל על עורך הדין הוצאות לטובנה אוצר המדינה. זאת ועוד, מוסף ומכהיר השופט, כי החלטה התקידית שניתגה על ידו בתב"כ 21/8, פועלה לא היה לטובנה עורך הדין ככה, אלא שהיא הסדרה (חקיקת) את התעמולה והפרסומות הפליטיות כרשות החברתיות, והוא חלה על כל המפלגות באשר הן.

.30. אשר לקטע השני בקובץ התמליל, הוסיף ציין השופט, כי במהלך הבדיקות לכנתה ה-21 הוא הבHIR מספר פעמים, בהזדמנויות שונות, כי אילן להידרש לנושא הפרטומים והתעמולה ברשות החברתיות, שהחלו לחשוף מקום מרכזי במערכת הבדיקות. נושאים אלה אינם מוסדרים בחקיקה הקיימת ואינם מופיעים בדוח השופט ביניש, שэмילא לא מומש, והוא המליצ'ן להתייחס אליהם ולענין את כללי המותר וה אסור בתחום זה במסגרת של חקיקה חדשה. על רקע זה הגיעו עורך הדין ושותפו, עו"ד יצחק אבירם, את ההליך בתב"כ 21/8, ואולם במהלך הדיון שהתקיים באותו עניין הבHIR להם השופט, לדבריו, כי באותו שלב תחומרם נראית, לכארה, עיונית, שכן הם לא הציגו אף מקרה קוונטרטי להמחשת הנטען בעתריהם. מכאן הם הבינו, כך ציין השופט, שלא דוגמא ממשית עלולה עתירתם להיזהות. בתום הדיון הציע השופט, בין השאר, כי כל הרשימות המתמודדות בבדיקות לכנתה ה-21 תחתומנה על אמנה בדבר שיקיפות הפרטומים במרחבי האינטראקט, וכי כל הפרה של התהייכותן כאמור, בניגוד למוסכם באמנה, תהווה עילה לאכיפה. אלא שהסכם לאמנה צו לא הסתיעה, ולפיכך הוועמד השופט, לדבריו, בפני מציאות שללא טיפול בנושא, ولو על דרך של חקיקה שיפוטית חקלית, לא ניתן יהיה לנוהל מערכת בחרחות הוגנת ושויונית. לאחר הדיון, משנדרשו השלמות מסוימות מצדדים שונים, תלה התפתחותה מכלול, אשר לדעת העותרים מהבישה את טענותיהם. לדברי השופט, הוא לא הזמן, כמובן, את ההתפתחות הנ"ל, ועל בסיס המתוואר לעיל יש להבין את דו-השיך המבודד שהתנהל בין עורך הדין בחלק השאלות והתשוכות בכנס, בסיום הרצאתו, כמקובל באספניות אקדמיות.

.31. אשר כאמור בסעיף 21 לעיל מסר השופט, כי בקטע השלישי בתמליל שהועבר לעיונו, מופיע התייחסות למכון הישראלי לדמוקרטיה ולד"ר תחילה שורץ אלטשולר שוזפיעה בכנס במגמת הפאנל הראשון. לצד זאת, באותו קטע מתומל, אף נאמר כי להלך הatzprut "גם כל מיini NGO יידי בית המשפט. קודם דובר של שני גופים עיקריים". לדברי השופט, הוא הגיע לכנס מבית המשפט לקראת הפאנל השני שנערך, בנושא "טוהר הבדיקות ומצולמות בקלפי", אשר השתתפו בו, מלבד המנהה מאוניברסיטה בר-אילן (ד"ר איתי בר-סימן-טוב), גם ד"ר אבישי בקשי מפורום קהילת ועו"ד תומר נאור מהתגעה לאיות השלטון. השופט ציין כי, למשוב זכרנו, במהלך או בסיום אותו פאנל, או לאחר הרצאתו, הוא ציין לטובה את חרומתם

של נציגי פורום קהלת, המכון הישראלי לדמוקרטיה והטנוועה לאיות השלטון, לדין המקיף שהתקיים כבודת הבחירה המרכזית בראשותו, בנושא המצלמות. לדבריו השופט, באין בידו הקלטה של כל שנאמר בכנס (בהתבה שחייתה הקלטה כזו), הוא פנה לד"ר תhilah שורץ אלטשולר ולפרופ' קרין נהון, ושתייהן אישרו באחניו כי הן זוכחות שבכנס הוא אכן ציין את תרומתם של עותרים ציבוריים שונים למשפט החוקתי ולדיני הבחירה, והביא כדוגמאות לכך את נציגי הגופים שהשתתפו בפאנלים הקודמים, ואותן בכלל זה. בכך, נראה, כוונתו דבריו לגבי הקטע השלישי לחמליל, כך הבהיר השופט.

32. אשר לעוז'ד בן גבר מסר השופט, כי דבריו בהקשר זה נסמכו על זכרונו, ממנו עולה כי בכינוס של הפורום למשפט עברי של לשכת עורכי הדין בישראל, הוא נשא הרצאה שלא נגעה כמעט כלל בבחירה אלא עסקה בתפקידים המשפט החוקתי והמנחי בארץ, וכשהודמנות זו הוא ראה לנכון לשבח את תרומתו של עוז'ד בן גבר (שנכח באותו כנס) לתחומים הללו, בעיתיות שהגיש. כך גם עשה השופט, לדבריו, בהזדמנויות נוספות. השופט פנה, אפוא, לעוז'ד בן גבר אשר אישר לו כי אכן בכנס האמור (ההרצאה נישאה ביום השבת וכאן אין ממנה חיעוד או הקלטה) ובפורומים נוספים, הוא דיבר בתיאור רב על כך שעתירותיו קידמו את המשפט הציבורי בארץ. עוז'ד בן גבר הוסיף, לדבריו, כי עשה כן, לעיתים, גם במסגרת הציבורית שקיים בבית המשפט. הינה כי כן, כך הטעים השופט, המהמאות שניתנו על ידו לעוז'ד הדין, לא היו יהודיות לו, אלא שהן שיקפו את התפעיטה המקובלת בעולם המערבי ובחשיפה הדמוקרטית וכן את גישתו שלו, כי יש חשיבות לצין את התרומה הרובה של אותם עורכי הדין, הפעילים בתחום המשפט החוקתי והמנחי-חברתי ומגשים עיתיות "צייבוריות", לקידום המשפט החוקתי בארץ ובעולם. דברים אלה נכונים גם אם העותר ה"ציובי" "מפסיד", וכך רואו, לדעת השופט, לשבח את כל אלה היוצרים או נוטלים חלק בהליך זה.

33. עוד הוסיף והדגיש השופט, כי ככל שיש ב תלונות בקשה כי הוא יפסול את עצמו מleshbat בדיוןים מסוימים בהם מופיע עורך הדין, יש לדוחותה מכל וכל, שכן על פי החוק הנציג אינו מוסמך לטפל בבקשות פסנות, מה גם שדומה כי תכילה של בקשה זו הינה לנשות ו"לנטראל" את השופט מחלוקת מפעילותו השיפוטית.

מסקנות והחלטה

34. לאחר שעניינו בכובד ראש בוחמר שלפניו ובתגובהו של השופט, אין כדי לקבל את טענותיו המקדמיות, ומצתתי כי אני מוסמך לטפל ב תלונה לגוף של עניין, וכי יש לכראה, כאמור, לנקוב.

35. אכן, הottagehalothו של השופט אינה סבה על הottagegoות או על דרך ניהול המשפט באולם המשפטים, אלא על התבטאותיו בהרצאה שניתן באשר לתקידיו כיו"ר ועדת הבחירה לכנסת. אלא, שעוד מSHORTER ימיה של הנציבות פורש המונח "ottagegoות שופט" שבחקוק, כחל גם על פועלות של שופט מחוץ לכיס השיפוט.

36. עמדה על כך, בהרבה, הנציבה הראשונה, ככ' השופטת (בדיםוס) ט' שטרטסברג-כהן, בוחות דעתה מיום 29.4.07 "סמכות הנציבות לטפל בתלונות על הottagegoות שופט מחוץ לכיס המשפט", בה ניתן לעין באתר הנציבות שבאינטרנט. וכן כתבה הנציבה, בין היתר, בוחות דעתה:

"האחריות האתית-ottagegoות המוטלת על שופט אינה חתומה לשעות העבודה או לאולמו ולשכתו של השופט ... אין הכהונה השיפוטית מגיעה לסיומה עם סיום יום העבודה או עם היציאה הפיסית מהיכל המשפט. השופט נושא עמו את משרתו לכל אשר י└ך ובכל אשר יעשה. היקף האחריות הרחב והיחיר נגורם ממהות הכהונה השיפוטית ומהויה חלק אינרגנטי שלה. השופט מופקד על עיצובם של נורמות וערכיהם בחברה ועל הדאגה ליישומים, מלאכה שאינה באה לידי סיום על מפטנו של בית המשפט. עליו לשמש דוגמא אישית שכן שיעור קומתו האישית והמקצועית של השופט הוא זה המכטיח את חזמיותם בעניין הציבור, את רמהה של מערכת השיפיטה ואת הכבוד והיקורה המוענקים לו על-ידי הציבור, הנושא עינו אל המערכת ואל שופטיה. שיעור קומה זה משליך על משקלן של הנורמות הערכיות היוצאות לפני השופטים ועל יכולתם לעשות צדק במשפט. יש בחירינה נורמטיבית של שופט – גם מחוץ לכיס השיפוט – כדי להשפיע על אמון הציבור, החזוני לעשייה השיפוטית במדינת הדמוקרטייה המודרנית. לא נראה, אםOA, כי ניתן לצמצם את הדיבור 'מסגרת מילוי תפקידם' המופיע בחוק הנציבות לתבנית צרה ותנוטה המחייבת רק לזמן שבתו של השופט על כיס המשפט".

37. אכן, הנציבות בירוה לא פעם תלונות שהונגו על שופטים ודיניים, אף אם אלה עוסקוottagegoות השופט או הדין שלא בתחום כתלי בית המשפט או בית הדין. אך, לאחרונה, בוררה על ידי תלונה שהונגה על דין בבית הדין הרבני הגדול, באשר להתקטאויהו במסגרת דברים שנשא בכנס הרבני השני (מספרנו 20/16).

38. לסוגית סמכות הנציבות לטפל בתלונות על הottagegoות שופט מחוץ לכיס המשפט אף נדרש, בשעה, בית המשפט העליון, באמרת אנב, עת טיפול הנציבות בתלונה על רשם (עם כל ההבדלים המתחייבים), שנמצא כי הוא הגיע במורה עבורה במסגרת לימודיו לתואר אקדמי, ובסתומו של דבר הוא הועבר מתקידרו. וכך כתבה, בעניין זה, ככ' השופטת א' פרוקציה בבע"צ 379/07 רמי תושאי רשם בית המשפט השלום בעכו נ' שות המשפטים גב' צפי ליבי ואת', (2008/05/19), בהסכם שאר חכירה להרכב (ככ' השופט (כתוארו א') רוביינשטיין וככ' השופט (כתוארו א') ח' מלצר):

"אצין, ולו מעבר לנדרש, כי, לטעמי, חפיטה הרחבה של הנזיקה את סמכיות חפיקה, כמתפרשות גם על פני דרכי התחנולות של נושא משרה שיפוטית מוחוץ לכתלי בית המשפט, תואמת את החוק ואת תכליותיו במוכן הרחב".

39. ועתה אפנה לגוף של טענות. אפתח בקטע הראשון של התמליל, נשוא החלוגות, ממנו עולה כי התייחסותו של השופט לעורך הדין לא הייתה מתוכננת מראש, אלא היא באה בمعנה להערכה שהושמעה מן הקהל, עת הצד השופט את שמו של עורך הדין ונענה על ידי אחד הנוכחים באמירה: "הוא מקבל פרט נובל".

40. טרם שאתייחס להתייחסותו של השופט, בהקשר זה, ולהתבטאותו נוספות, רואה אני להציג כי מקובלת עלי הבדיקה שעושה השופט בין דברים הנישאים במהלך הרצאה לבין התבטאות במסגרת הלין שיפוטי. אלא, שעל שופט להיות תמיד והיר בהתקטאיזתו, שכן עניין הציבור נשואות אליו ולמוצה פיו. עוד יש לקחת לתשומת הלב, כי דבריו של השופט עשויים, במקרים מסוימים, לפגוע בתדמיתה של המערכת וביקורתה. לא בכדי נקבע בכלל 29 לכליה האתיקה, המתייחס באופן מפורש להרצאה הניתנת על ידי שופט מכחן, כי "בעשותו כן ינהג שופט במידת זהירותה הרואיה המתהייבת ממעמו". רוצח לומר, כי שרביט השיפוט מצוי ברשותו של השופט בכל אשר יפנה, ובכל זה בשעה שהוא נשוא דברים במסגרת הרצאה הניתנת על ידו מוחוץ לכתלי בית המשפט.

41. לטעמי, הדברים נכונים בither שאות, שעה שמזכיר בשופט של בית המשפט העליון. מطبع הדברים, שופטים המכנים בבית המשפט העליון עוסקים, לא אחת, בחקים מורכבים המעוררים עניין ציבורו, ודנים בעחריותם בבית המשפט הגבוה לצדק בעניינים שונים במהלך ציבורית או פוליטית. אמון הציבור במערכת המשפטית, הינו חיוני ומדובר בנשמה אף של שלטון החוק ושל הדמוקרטיה בישראל. יש להניח, כי ימצאו גורמים, מבין אלו שפטיקותיו של בית המשפט אין נראות להם, כי יטלו אמירה כזו או אחרת של השופט ייסרקה במסrokeות ברח על מנת למצוא בה, לשיטתם, הוכחה "ኒיצחה" להיעדר אובייקטיביות או ניטראליות שיפוטית, שהיושב בדיון מחייב בהן. משכך, על כל שופט, ולא כל שכן שופט של בית המשפט העליון, להיזהר בדבריו ולהקפיד על כל אמירה הנאמרת על ידו מוחוץ לגדרי פסקי הדין והחלטות הניתנים על ידו, בין ביושבו על כס בית המשפט ובין בשימוש בתפקידים אחרים, כגון יו"ר ועדת הבחירה לכנסת.

42. מוכן אני להניח בהקשר זה, כי יש לעורכי דין מסוימים, שהם מעין "שחקנים חוחרים" בהנחת עתרות לבית המשפט העליון, או כמו בענייננו לוועדת הבחירות לכנסת, חפkid חשוב בהתקפות המשפט החקתי ודיני הבחירה במדינת ישראל. ואולם, גם אם סבור השופט, כי

עורך הדין המסויים ראיו להוקра על הפעולות שלו במערכות הבהירות הזו ... הייתה לו תרומה מאוד חשובה לדיני הבהירות בעידן הנוכחי ואני שמח שאתה פה", היה מיותר, לטעמי, כי ימשיך ויאמר לקהיל הנוכחים: "וואני אומר לכם שמנגע לו ... אין אומרים מניע ... אתם יכולים למחוא לו כפיהם גם (הקהל מוחא כפיהם), כי זה מניע לו".

43. דברים אלה נכונים, אף אם השופט מצא לשבח, באלה הזרמנות או בהודמניות אחרות, גורמים אחרים המזוהים עם הצד الآخر של הקשת הפליטית. שכן, בין כך ובין כך, עסקינו בנושאים שונים במהלך פוליטית או ציבורית בחברה הישראלית, ועל כן רצוי היה לנקוט בגישה דזוקנית בכגון דא.

44. אשר לא מירטו של השופט ביחס לעורך הדין, כי "אין אומרים לפעים הוא קצת מגנים (צחוק בקהל), אבל בסה"כ מהי שהוא מגנים, או אחת מהשתיים, או שאני רמזו לו שיחזור בו מהעתירה או שם הרמזו לא נקלט והעתירה אין לה מקום או אני דחתי את העתירה", לא מצאתי כל ממש בסברותם של המתלוננים כי הדבר מעיד על משואה פנים לטובת עורך הדין. בתייקם המתנהלים בבית המשפט, מרובר במעשה יום ביוומו, שהשופט מביע בפניו צד להליך או בפני עורך דין המופיע בתיק את עמדתו הלאורית באשר לטיוכו ההליך. בדרך זו הוא מאפשר לו לשקל, אם יש טעם להמשיך ולנהל את התיק או לחזור בו מן ההליך, ובכן אין כלל פסול. ואולם, דברים אלה, המוכרים ליודי חן, ובעיקר לעורכי הדין הכאים בשער בית המשפט, אינם ידועים ומוכרים, בהכרח, לכל הציבור, ומכאן קצחה הדרך להתגולות שוא על שופטים, על כל המשמעויות שיש לדבר.

45. אשר לקטע השני בתמליל, בו אמר השופט לעורך הדין, בהתייחסו לעתירה מסדרימת שהוגשה: "טוב, הטעות היחידה שלך זה שבלי שאני יודע (צחוק וכפאים בקהל)" – מוכן אני לקבל, כי הדברים נאמרו בבדיקות הדעת. אלא, שמדובר אלו היו שהסיקו כי מדובר ב"הזמן עתירות" על ידי השופט, כשהלא כך הוא הדבר, ולפיכך היה מקום לשקל גם את אמרותם של הדברים הללו, גם אם הם נאמרו בבדיקות הדעת.

46. סוף דבר, למרוח שאין שחר לטענה כי השופט בקש להזהות, בהחבטאוותי בכנס, עם פעולו של עורך הדין, מתוך מניע פוליטי, או כי נקט כלפיו ביחס של העדפה, הרי שמדובר, בנסיבות העניין, בהחבטאוות מיותרות של השופט, מהן ראיי היה להימנע.

.47. בהעORTHI, כאמור בסעיפים 40-45 לעיל, ימוצה בירורן של ה תלונות.

העתק: המ תלוננים
כב' השופט חנן מלצר, המשנה לנשיאות בית המשפט העליון
כב' הנשיאה אסחר חיון, בית המשפט העליון
חה"כ אבי ניסנקרן, שר המשפטים
כב' הנשיא ד"ר יגאל מרוזל, מנהל בתי המשפט